

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету ветеринарної медицини

Микола ЦВІЛХОВСЬКИЙ
" 28 " 05 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри ветеринарної
епідеміології та охорони здоров'я тварин
Протокол № 5 від «15» 05 2024 р.

Завідувач кафедри ветеринарної
епідеміології та охорони здоров'я тварин
Володимир МЕЛЬНИК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Ветеринарна медицина»
д.вет.н., завідувач кафедри внутрішніх
хвороб тварин

Наталія ГРУШАНСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕПІЗООТОЛОГІЯ ТА ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ»

Галузь знань Ветеринарна медицина
Спеціальність 211 – “Ветеринарна медицина”
Освітня програма «Ветеринарна медицина»
Факультет ветеринарної медицини

Розробники: **МЕЛЬНИК В.В.** завідувач кафедри ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин к.вет.н., доцент, **МАРТИНЮК О.Г.** доцент кафедри ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин к.вет.н., доцент

Київ -2024 р.

Опис навчальної дисципліни

Епізоотологія та інфекційні хвороби

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	<u>Магістр</u>
Спеціальність	<u>211 – «Ветеринарна медицина»</u>
Освітня програма	Ветеринарна медицина
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	260
Кількість кредитів ECTS	9
Кількість змістових модулів	9
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	Курсова робота з дисципліни <u>“Епізоотологія та інфекційні хвороби”</u>
Форма контролю	Диференційований залік, Залік, Екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання	
	денна форма навчання повний термін
Рік підготовки	4-5
Семестр	8, 9, 10
Лекційні заняття	45 год.
Практичні, семінарські заняття	-
Лабораторні заняття	135 год.
Самостійна робота	80 год.
Індивідуальні завдання	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3, 4, 5 год.

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою викладання епізоотології є засвоєння студентами теоретичних і методологічних основ інфекційного та епізоотичного процесів, закономірностей, які лежать в основі розвитку інфекційних хвороб, оволодіння методами діагностики інфекційних хвороб бактеріальної, вірусної і грибної природи, навиками науково-обґрунтованого планування, організації і проведення протиепізоотичних заходів.

Завдання:

- причини виникнення інфекцій;
- роль мікроорганізмів, стану організму тварин і факторів зовнішнього середовища в виникненні різних форм інфекції;
- загальну резистентність і специфічний імунітет, їх практичне значення у вченні про інфекцію та імунітет;
- суть і характеристику епізоотичного процесу, роль джерел збудника інфекції, механізмів передачі і стану сприйнятливості тварин в розвитку і згасанні епізоотій;
- профілактичні заходи як єдину державну науково-обґрунтовану систему профілактики і заходів боротьби з інфекційними хворобами, в тому числі загальну та специфічну профілактику;
- способи та засоби терапії інфекційних хвороб, їх значення в локалізації і ліквідації вогнищ інфекції;
- місце і значення дезінфекції, дезінсекції і дератизації в комплексі протиепізоотичних заходів. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

1. Епізоотичний процес та його рушійні сили.
2. Закономірності розвитку епізоотичного процесу та стадійність епізоотій.
3. Методику епізоотичного обстеження неблагополучних господарств з визначенням в них епізоотичної ситуації.
4. Методи аналізу епізоотичної ситуації (враховуючи нозологічну структуру захворювань, питому вагу окремої хвороби, широту поширення хвороби, коефіцієнт вогнищевості, тощо).
5. Принципи протиепізоотичної роботи.
6. Основи епізоотологічного прогнозування (етапи та завдання прогнозування, основні та додаткові фактори прогностичного фону різних захворювань).
7. Питання про ветеринарну медицину.
8. Місце та значення дезінфекції, дератизації та дезінсекції в комплексі протиепізоотичних заходів (дезінфекція приміщень в присутності тварин, пасік, інкубаторів, на залізничному, водному транспорті, тощо).
9. Знання та розуміння загальних принципів описової епідеміології, застосування її до боротьби з хворобами, та здатність отримувати та правильно використовувати інформацію з відповідних джерел;
10. Розуміти та брати участь відповідним чином в епідеміологічних розслідуваннях, включаючи збір, поводження та транспортування взятих проб чи зразків.
11. Знати, які хвороби тварин (включаючи домашніх тварин) вимагають обов'язкового інформування компетентного органу, щоб запобігти їх поширенню;
12. Знати, де знайти актуальну інформацію щодо специфічних хвороб, їх попередження, контролю, включаючи механізми швидкого реагування.
13. Знати, де знайти актуальну та надійну інформацію щодо нових хвороб та хвороб, що швидко поширюються.
14. Хвороби, загальні для декількох видів тварин.
15. Хвороби жуйних тварин.
16. Хвороби свиней.
17. Хвороби коней.
18. Хвороби молодняка.
19. Хвороби птахів.
20. Хвороби собак та хутрових звірів.
21. Хвороби бджіл.
22. Хвороби риб.

ВМІТИ:

1. Самостійно провести епізоотологічне обстеження господарства, встановити причини захворюваності і загибелі тварин.
2. Грамотно написати акт повного обстеження господарства.
3. Виявляти шляхи занесення збудника інфекції в господарство та визначити закономірності епізоотичного процесу в конкретних умовах даного вогнища.
4. Розробляти конкретні заходи, спрямовані на швидку локалізацію епізоотичного вогнища, попередження нових захворювань і повну ліквідацію захворювання.
5. Правильно і обґрунтовано розробити систему протиепізоотичних заходів при різних інфекційних хворобах.
6. Організувати і провести дезінфекцію різних об'єктів та дезінфекцію приміщень в присутності тварин.
7. Провести протиепізоотичну роботу в господарствах промислового типу.
8. Розробити і провести систему оздоровчих заходів в епізоотичному вогнищі.
9. Визначати нозологічну структуру захворювання, питому вагу окремої хвороби, широту поширення хвороби, коефіцієнт вогнищевості.
10. Визначати епізоотологію захворювання:
  - сприйнятливість до збудника хвороби окремих видів тварин та людей, вплив віку, статі та породи на сприйнятливість;
  - джерела та резервуар збудника хвороби;
  - механізм та фактори передачі збудника хвороби;
  - шляхи зараження;
  - шляхи заносу та розповсюдження збудника хвороби;
  - особливості епізоотичного процесу (контагіозність, сезонність, періодичність, захворюваність, летальність, стаціонарність та інші показники);
  - вплив зовнішнього середовища, природно - географічних та соціально-економічних факторів на інтенсивність епізоотологічного процесу.
11. Вміти робити та пояснювати збір зразків, поводження з ними, раціонально використовувати відповідні діагностичні та терапевтичні інструменти для попередження та боротьби з транскордонними хворобами та патогенами;
12. Вміти діяти відповідно до регламенту щодо транскордонних хвороб та вміти знайти актуальну інформацію стосовно цих хвороб.
13. Визначати клінічні ознаки, клінічний перебіг, потенціал передачі та патогени пов'язані з поширеними зоонозами;
14. Визначати клінічні ознаки, клінічний перебіг, потенціал передачі та патогени пов'язані з хворобами, що мають харчове походження;
15. Використовувати або пояснювати використання актуальних діагностичних та терапевтичних інструментів щодо поширених зоонозів;
16. Використовувати або пояснювати використання актуальних діагностичних та терапевтичних інструментів щодо хвороб, що мають харчове походження;
17. Розуміти вплив та наслідки поширених зоонозів та знати, де знайти актуальну інформацію;
18. Розуміти вплив та наслідки хвороб, що мають харчове походження, для здоров'я людей та знати, де знайти актуальну інформацію;
19. Розуміти нормативні процедури щодо поширених зоонозів;
20. Розуміти нормативні процедури щодо хвороб харчового походження;
21. Знати, де знайти актуальну інформацію (до якого офіційного ветеринарного лікаря потрібно звернутися, якщо виявлено чи є підозра на зоонозний патоген).
22. Ідентифікувати клінічні ознаки, протікання, потенціал передачі (включаючи вектори) та патогени, пов'язані з транскордонними хворобами;
23. Описувати поточне загальне поширення транскордонних хвороб та вміти знайти актуальну інформацію.

24. Визначати нові хвороби та хвороби, що швидко поширюються та надавати актуальну допомогу;
25. Визначати підозрілі ознаки та повідомляти про них відповідний компетентний орган;
26. Розуміти причини / гіпотези, пояснювати появу та повторне виникнення хвороб;
27. Описувати існуючі програми попередження та боротьби з поширеними зоонозами, заразними хворобами, новими хворобами та хворобами, що швидко поширюються, включаючи ідентифікацію тварин, відслідковуваність та нагляд з боку відповідного ветеринарного органу;
28. Розуміти та брати участь в реалізації плану дії в надзвичайних умовах для контролю траскордонних хвороб, включаючи гуманний забій тварин;
29. Розуміти та брати участь у планових та екстрених вакцинаціях, а також у планових програмах планового дослідження, вибірки та лікування;
30. Пояснювати концепцію «системи раннього виявлення хвороб».

Набуття компетентностей:

• **загальні компетентності (ЗК):**

- 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).

• **фахові (спеціальні) компетентності (ФК):**

- 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час фахової діяльності.
- 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.
- 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин різних класів і видів, хворих на інфекційні хвороби.
- 12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
- 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.

Програма навчальної дисципліни для повного терміну денної форми навчання (ветеринарне забезпечення військ)

Змістовий модуль 1. Вчення про інфекційний та епізоотичний процес.

Змістовий модуль 2. Епізоотичний процес і його рушійні сили. Система протиепізоотичних заходів

Змістовий модуль 3. Інфекційні хвороби, спільні для декількох видів тварин

Змістовий модуль 4. Інфекційні хвороби жуйних

Змістовий модуль 5. Інфекційні хвороби свиней

Змістовий модуль 6. Інфекційні хвороби птахів

Змістовий модуль 7. Інфекційні хвороби коней та молодняка тварин

Змістовий модуль 8. Інфекційні хвороби собак котів та хутрових

Змістовий модуль 9. Інфекційні хвороби риб і бджіл

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.		

Разом за змістовим модулем 7	26	10	10	8						
Змістовий модуль 7. Інфекційні хвороби птахів										
Тема 1. Назва	6		4	2						
Тема 2. Назва	6	2	4							
Тема 3. Назва	6		4	2						
Тема 4. Назва	8	2	4	2						
Модуль 8	4		4							
Разом за змістовим модулем 8	30	4	20	6						
Змістовий модуль 8. Інфекційні хвороби м'ясоїдних і хутрових звірів										
Тема 1. Назва	8	2	4	2						
Тема 2. Назва	6		4	2						
Тема 3. Назва	6	2	4							
Тема 4. Назва	6		4	2						
Модуль 9	4	2	4							
Разом за змістовим модулем 9	30	6	20	6						
Змістовий модуль 9. Інфекційні хвороби риб і бджіл										
Тема 1. Назва	6		4	2						
Тема 2. Назва	8	2	4	2						
Тема 3. Назва	6		4	2						
Тема 4. Назва	8	2	4	2						
Модуль 9	4		4							
Разом за змістовим модулем 9	32	4	20	8						
Усього годин	260	45	135	80						
Усього годин	260	45	135	80						

3. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Ветеринарні і ветеринарно-санітарні об'єкти. Ознайомлення з інфекційною клінікою та ізолятором, режим їх роботи. Роль лабораторно-діагностичних досліджень при інфекційних хворобах тварин. Техніка взяття крові у тварин різних видів для лабораторно-діагностичних досліджень.	2
2.	Правила та техніка взяття і пересилки патологічного матеріалу для лабораторних досліджень. Консервування патологічного матеріалу. Організація клінічного обстеження інфекційно хворих тварин. Особиста профілактика та техніка безпеки.	2
3.	Техніка та методика проведення алергічних досліджень тварин з одночасним клінічним оглядом. Організація щеплень. Ознайомлення з технікою вакцинації тварин та технікою введення імунних сироваток.	2
4.	КОЛОКВІУМ 1.	2
5.	Методика епізоотологічного обстеження господарств та вивчення епізоотичної обстановки. Методика ведення епізоотичних журналів та складання епізоотичних карт.	2
6.	Загальне ознайомлення з біопрепаратами: вакцини, бактеріофаги, гіперімунні сироватки, гамаглобуліни, алергени, діагностичні препарати для серологічних досліджень. Прогресивні методи імунізації тварин.	4

7.	Дезінфекція та її значення для профілактики та ліквідації інфекційних хвороб тварин. Види і об'єкти дезінфекції. Методи і засоби дезінфекції. Дезінфектанти з груп: кислот, лугів, фенолів, солей важких металів. Окислювачі та хлорвмісні дезінфектанти.	2
8.	Ознайомлення з новими дезінфектантами. Техніка приготування розчинів основних дезінфектантів та їх застосування. Особливості дезінфекції різних об'єктів та розрахунок деззасобів. Прилади та машини для проведення дезінфекції різних об'єктів. Аерозолі у ветеринарній медицині. Демонстрація роботи дезінфекційних машин. Методи і засоби дезінсекції та дератизації.	2
9.	КОЛОКВІУМ 2.	2
10.	Правець. Ботулізм. Сибірка.	2
11.	Псевдотуберкульоз. Паратуберкульоз. Туберкульоз.	2
12.	Пастерельоз. Хламідіоз. Лістеріоз. Бруцельоз.	2
13.	Ящур. Туляремія. Віспа. Лептоспіроз.	2
14.	Сказ. Хвороба Ауескі. Трихофітія. Мікроспорія.	2
15.	КОЛОКВІУМ 3. ЗООНОЗИ	2
16.	ЕМКАР. Злоякісний набряк.	2
17.	Брадзот. Блутанг. Заразний вузликовий (нодулярний) дерматит ВРХ.	2
18.	Вірусна діарея ВРХ. Парагрип – 3.	2
19.	Інфекційна ентеротоксемія овець. Копитна гниль.	2
20.	Пошесне запалення легень ВРХ. Злоякісна катаральна лихоманка ВРХ. Інфекційний ринотрахеїт.	2
21.	Пріонні хвороби жуйних (Губчаста енцефалопатія ВРХ. Скрейпі. Вісна-Маєді)	2
22.	Респіраторно-синцитіальна інфекція ВРХ. Чума ВРХ.	2
23.	Інфекційна плевропневмонія кіз. Контагіозний пустульозний дерматит овець і кіз.	2
24.	Контагіозна ектіма овець і кіз. Інфекційна агалактія овець і кіз. Інфекційний мастит овець.	2
25.	МОДУЛЬ 4. ХВОРОБИ ЖУЙНИХ	2
26.	Класична чума свиней. Актинобацилярна плевропневмонія свиней. Бешиха свиней.	2
27.	Парвовірусна інфекція (хвороби репродуктивних органів свиней). Псевдомоноз свиней.	2
28.	Інфекційний атрофічний риніт свиней. Гемофільозний полісерозит.	2
29.	Коліентеротоксемія свиней. Вірусний трансмісивний гастроентерит свиней. (Коронавірусні інфекції свиней)	2
30.	Тешенська хвороба. Епідемічна діарея.	2
31.	Дизентерія свиней. Анаеробна дизентерія свиней.	2
32.	Везикулярна хвороба. Везикулярна екзантема свиней. Везикулярний стоматит.	2
33.	МОДУЛЬ 5. ХВОРОБИ СВИНЕЙ	2
34.	Респіраторний мікоплазмоз. Вірусний гепатит каченят. Вірусний синусит каченят. Синдром зниження несучості. Орнітоз.	2
35.	Інфекційний ларинготрахеїт птахів. Грип птахів. Лейкоз птахів. Віспа птахів.	2
36.	Сальмонельоз птахів. Пулороз-тиф. Пастерельоз (холера) птахів.	2
37.	Нейролімфоматоз (хвороба Марека). Інфекційний бурсит (хвороба Гамборо). Аспергільоз. Кандидамікоз птахів.	2
38.	МОДУЛЬ 6. ХВОРОБИ ПТАХІВ	1
39.	Колібактеріоз молодняку тварин. Сальмонельоз тварин. Вірусні ентерити молодняку тварин. Стрептококоз.	2
40.	Сап. Мит коней.	
41.	Африканська чума коней. Везикулярний стоматит коней.	2
42.	Контагіозна плевропневмонія коней. Рикетсійний кератоконюктивіт коней.	2

43.	Ринопневмонія коней. Грип коней.	2
44.	Інфекційний метрит коней. Родококова інфекція коней.	2
45.	Вірусний артеріт. Епізоотичний лімфангоїт коней.	2
46.	Інфекційні енцефаломієліти коней (східний, західний, венесуельський).	2
47.	Енцефаломієліт долини річки Муррей, австралійський енцефаліт, японський енцефаліт.	2
48.	Енцефаломієліт коней у СРСР, Лихоманка Західного Нілу, хвороба Борна.	2
49.	МОДУЛЬ 7. ХВОРОБИ КОНЕЙ та МОЛОДНЯКУ.	2
50.	Чума м'ясоїдних. Інфекційний гепатит м'ясоїдних. Інфекційний ларенготрахеїт собак.	2
51.	Парагрип собак. Бореліоз собак.	2
52.	Панлейкопенія котів. Лейкоз кішок. Каліцівіроз.	2
53.	Коронавірус собак. Парвовіроз собак. Інфекційний перитоніт котів.	2
54.	Імунодефіцит котів. Анемія кішок.	2
55.	Міксоматоз кролів. Вірусна геморагічна хвороба кролів.	2
56.	Алеутська хвороба норок. Псевдомоноз норок. Пастерельоз хутрових.	2
57.	МОДУЛЬ 8. ХВОРОБИ М'ЯСОЇДНИХ, ХУТРОВИХ	2
58.	Варроз бджіл.	2
59.	Нозематоз та акарапідоз.	2
60.	Європейський та американський гнилець бджіл.	2
61.	Аскофероз та аспергильоз бджіл.	2
62.	Мішечкуватий розплід. Хронічний та гострий вірусний параліч бджіл.	2
63.	Септицемія бджіл. Токсикози бджіл. Шкідники бджіл.	2
64.	Аеромоноз (фурункульоз) лососевих. Аеромоноз коропів.	2
65.	Весняна віремія коропів. Вірусна геморагічна септицемія.	2
66.	Вібриоз. Бактеріальна гниль плавників. Віспа коропів.	2
67.	Бранхіомікоз риб. Сапролегніоз риби й ікри в рибницьких господарствах.	2
68.	МОДУЛЬ 9. ХВОРОБИ РИБ І БДЖІЛ	2
ВСЬОГО		135

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Розробка заходів профілактики та боротьби з зоонозами	4
2.	Розробка заходів профілактики та боротьби з зоонозами	4
3.	Розробка заходів профілактики та боротьби з зоонозами	4
4.	Розробка заходів профілактики та боротьби з зоонозами	4
5.	Розробка заходів профілактики та боротьби з зоонозами	4
6.	Розробка заходів профілактики та боротьби з зоонозами	4
7.	Розробка заходів профілактики та боротьби з інфекційними хворобами жуйних	4
8.	Розробка заходів профілактики та боротьби з інфекційними хворобами жуйних	4
9.	Розробка заходів профілактики та боротьби з інфекційними хворобами жуйних	4
10.	Розробка заходів профілактики та боротьби з інфекційними хворобами свиней	4
11.	Розробка заходів профілактики та боротьби з інфекційними хворобами свиней	4
12.	Розробка заходів профілактики та боротьби з інфекційними хворобами свиней	4
13.	Розробка заходів профілактики та боротьби з інфекційними хворобами коней	4
14.	Розробка заходів профілактики та боротьби з інфекційними хворобами коней	4
15.	Розробка заходів профілактики та боротьби з інфекційними хворобами хутрових і м'ясоїдних	4
16.	Розробка заходів профілактики та боротьби з інфекційними хворобами птахів	4
17.	Розробка заходів профілактики та боротьби з інфекційними хворобами птахів	4

18.	Розробка заходів профілактики та боротьби з інфекційними хворобами птахів	4
19.	Розробка заходів профілактики та боротьби з інфекційними хворобами риб	4
20.	Розробка заходів профілактики та боротьби з інфекційними хворобами бджіл	4
ВСЬОГО		80

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- залік;
- модульні тести;
- реферати;
- виконання тестів після заняття.

6. Методи навчання

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда);
- практичний метод (лабораторні заняття, статистична обробка);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані);
- самостійна робота (виконання завдань).

7. Методи оцінювання

- екзамен;
- залік;
- усне опитування;
- модульне тестування;
- презентації та виступи.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn
- Епізоотологія та інфекційні хвороби. Ч1
(<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2126>);
- Епізоотологія та інфекційні хвороби. Ч2
(<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5118>);
- Епізоотологія та інфекційні хвороби. Ч3
(<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5119>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;

- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти;
- програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни.

10. Рекомендовані джерела інформації

- Основна

1. Забелло Є.М. Патологічна анатомія інфекційних хвороб тварин. - К.: Аграрна наука, 1997.
2. Довідник лікаря ветеринарної медицини / П.І. Вербицький, П.П. Достоевський, В.О. Бусол та ін.; За ред. П.І. Вербицького, П.П. Достоевського. К.: Урожай, 2004.
3. Загальна епізоотологія. Ярчук Б.М., Вербицький П.І., Литвин В.П. та ін.; За ред. Б.М. Ярчука, Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква, 2002 – 655 с.
4. Інфекційні хвороби великої рогатої худоби. Кравців Р.Й., Злонкевич Я.І., Корж Б.А. та ін. Львів, 2001. 394с.
5. Інфекційні хвороби тварин з везикулярним синдромом: Навч. Посібник / Л.Є. Корнієнко, В.О. Бусол, В.В. Недосєков та ін. – За ред. Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква: Білоцерків. держ. аграр. у-т, 2011. – 272 с.
6. Каришева А.Ф. Спеціальна епізоотологія. К.: «Вища освіта», 2002. 703 с.
7. Корнієнко Л.М. Планування ветеринарних заходів: навч. посіб., 2-ге вид., доп. і перероб. / Л.М. Корнієнко, Л.Є. Корнієнко, Б.М. Ярчук; за ред. Л.М. Корнієнко. Біла Церква: ТОВ "Білоцерківдрук", 2016. 364 с. 12
8. Лабораторна діагностика туберкульозної інфекції : навч. посіб. / Ю.І. Фещенко, О.А. Журило, А.І. Барбова. К. : ВСВ «Медицина», 2019. 304 с.
9. Линева Л. Фізіологічні показники норми тварин: Довідник. М.: АКВАРИУМ ЛТД, 2001. - С. 154-161.
10. Медицина за Девідсоном: принципи і практика : посібник : пер. 23-го англ. вид. : у 3 т. Т. 1 / за ред. С. Г. Ралстона, Я. Д. Пенмана, В. Дж. Стрекена, Р. П. Гобсона ; наук. ред. пер. В. Ждан, Л.Бабінець, Л. Пасієшвілі, В. Величко, Н. Михайловська. К. : ВСВ «Медицина», 2020. ххii, 258 с.
11. Практикум із загальної епізоотології / В.П. Литвин, А.Ф. Євтушенко, М.Т. Радіонов, М.Г. Наконечна та ін.; За ред. В.П. Литвина. К. 2003. 345 с.
12. Сапронозні інфекційні хвороби тварин / Л.Є. Корнієнко, В.В. Недосєков, В.О. Бусол та ін.: монографія. – За ред. Л.Є. Корнієнка, В.О. Бусола. – Біла Церква: Білоцерків. держ. аграр. у-т, 2010. – 306 с.
13. Транскордонні хвороби тварин з основами стемпінг-ауту: Навчальний посібник / В.В. Недосєков, В.В. Мельник, В.В. Макаров. – Херсон: Грінь ДС, 2015. – 336 с.
14. Хронічні інфекційні хвороби тварин / Л.Є. Корнієнко, В.О. Бусол, В.В. Недосєков та ін.; За ред. В.О. Бусола, Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква, 2009. – 291 с.
15. Корнієнко Л.Є., Наливайко Л.І., Недосєков В.В. та ін. Інфекційні хвороби птиці (гриф № 182313/1869 від 24.12.2010) Навчальний посібник. Херсон: Олді-плюс, 2012. – 528 с.

- Допоміжна

1. Ветеринарна дезінфекція, дезодорація, дезінсекція, дезінвазія, дератизація / Інструкція. - К., 2005.
2. Довідник ветеринарних препаратів і кормових добавок зарубіжного виробництва / М.В. Косенко, П.П. Достоевський, А.В. Березовський, П.І. Вербицький, Ю.М. Косенко, П.Д. Нікітін. - К.: Ветінформ, 1999.
3. Закон України "Про безпечність та якість харчових продуктів і продовольчої сировини". № 2809-ІУ. - К., 2005.
4. Закон України "Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції". № 1393-ХІУ. - К., 2000.
5. Infectious Diseases : textbook / О.А. Holubovska, М.А. Andreichyn, А. V. Shkurba et al. ; edited by О.А. Holubovska. Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2018. 664 p

6. Pediatric Infectious Diseases : textbook / S.O. Kramarov, O.B. Nadraga, L.V. Pyra et al. ; edited by S.O. Kramarov, O.B. Nadraga. 4th edition. Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2020. 240 p.
7. Методи обмеження життєдіяльності мікроорганізмів / Семанюк В.І., Гуфрій Д.Ф., Гунчак В.М., Захарів О.Я., Канюка О.І., Турко І.Б. За заг. ред. Д.Ф. Гуфрія, В.І. Семанюка. -Львів, 2007. 307с.
8. Проблеми інфекційних хвороб тварин: Монографія / за ред. В.А. Синицина. – Ніжин: видавець ПП Лисенко ММ, 2015 – 544 с.
9. Факторні хвороби сільськогосподарських тварин / В.П. Литвин, Л.В. Олійник, Л.Є. Корнієнко та ін. Біла Церква, 2002. 303 с.
10. Акаєвський А.П. Анатомія свійських тварина. - М.: Колос, 1968.

13.Інформаційні ресурси

1. Державний комітет ветеринарної медицини України <http://www.vet.gov.ua/law/ua/>
2. Сайт кафедри епізоотології, мікробіології і вірусології (<https://nubip.edu.ua/node/1178>).
3. Навчально-інформаційний портал НУБіП України (<https://elearn.nubip.edu.ua>).
4. Бібліотечно-інформаційний ресурс (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, патенти, статистичні матеріали, наукові звіти): – інституційний репозитарій НУБіП України
5. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/>)